

**WOJEWÓDZKI KONKURS PRZEDMIOTOWY
DLA UCZNIÓW GIMNAZJÓW
WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO
W ROKU SZKOLNYM 2016/2017**

HISTORIA

Informacje dla ucznia

1. Na stronie tytułowej arkusza w wyznaczonym miejscu wpisz swój kod ustalony przez komisję.
2. Sprawdź, czy arkusz konkursowy zawiera 12 stron (zadania 1-17).
3. Czytaj uważnie wszystkie teksty i zadania.
4. Rozwiązania zapisuj długopisem lub piórem. Nie używaj korektora.
5. W zadaniach postępuj zgodnie z poleceniem.
6. Rozwiązania zadań zapisz czytelnie w wyznaczonych miejscach.
7. Staraj się nie popełniać błędów przy wpisywaniu odpowiedzi, ale jeśli się pomylisz, błędną odpowiedź przekreśl.
8. Przygotowując odpowiedzi na pytania, możesz skorzystać z miejsc opatrzonych napisem *Brudnopis*. Zapisy w brudnopisie nie będą sprawdzane i oceniane.

KOD UCZNIKA

--	--	--

Etap: rejonowy

**Czas pracy:
90 minut**

WYPEŁNIA KOMISJA KONKURSOWA

Nr zadania	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	Razem
Liczba punktów możliwych do zdobycia	4	1	2	5	6	6	6	4	1	4	4	3	1	4	3	2	4	60
Liczba punktów uzyskanych przez uczestnika konkursu																		

Liczba punktów umożliwiająca kwalifikację do kolejnego etapu: 51

Podpisy członków komisji :

1. Przewodniczący –
2. Członek komisji sprawdzający pracę –
3. Członek komisji weryfikujący pracę –

Zadanie 1. (4 p.)

Oceń, czy podane informacje są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz w odpowiednie rubryki tabeli *Prawda* lub *Falsz*.

	Informacja	Prawda/Falsz
A.	Po zdobyciu Konstantynopola przez Turków część greckich uczonych przeniosła się do Włoch - było to jedną z przyczyn rosnącego zainteresowania antykiem w Europie Zachodniej.	
B.	Kryzys kościoła katolickiego w XVI w. objawiał się nasileniem symonii i nepotyzmu oraz sprzedażą odpustów - praktyki te stały się bezpośrednią przyczyną reformacji w Europie Zachodniej.	
C.	Napływ szlachejnych kruszców w wyniku odkryć geograficznych spowodował wzrost wartości pieniądza - zjawisko to stało się przyczyną dualizmu gospodarczego w Europie.	
D.	Pod koniec XV w. w odkryciach geograficznych rywalizowali między sobą Hiszpanie i Portugalczycy - przed konfliktem zbrojnym miał ich uratować układ w Tordesillas.	

Zadanie 2. (1 p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Akt o supremacji w Anglii	
B.	Noc św. Bartłomieja	
C.	Pokój w Augsbuigu	
D.	Zakończenie soboru w Trydencie	

Zadanie 3. (2 p.)

Pieta

www.zimmer.csufresno.edu (dostęp: 20.10.2016).

I. Spośród poniższych postaci wybierz autora dzieła przedstawionego powyżej.

- 1. Leonardo da Vinci**
- 2. Rafael Santi**
- 3. Michał Anioł Buonarroti**
- 4. Donato Bramante**

II. Wyjaśnij znaczenie tytułu rzeźby.

.....

.....

.....

Zadanie 4. (5 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i lektury *Złoty wiek* Michała Rożka wykonaj poniższe polecenia.

Wiek złoty to czas panowania dwóch ostatnich Jagiellonów. Stolicą artystyczną Polski był wtedy Kraków, faktycznie pełnił tę rolę przynajmniej w I połowie XVI w., gdy na Wawelu krystalizowały się nowe prądy w sztuce. Prosperity gospodarcza, ożywione kontakty zagraniczne, humanizm i reformacja spowodowały niespotykany rozwój kultury artystycznej w omawianym czasie. Nie mniej korzystnie oddziaływały na królewski mecenat i protektorat nad twórcami osobiste zainteresowania władców. W ślad za monarchą podążyli magnaci, wyższe duchowieństwo, szlachta i zamożne mieszczaństwo.

Na podstawie: Michał Rożek, *Złoty wiek, Dzieje narodu i państwa polskiego*, Kraków 1991, s. 7-24.

I. Wymień trzy czynniki, które według autora tekstu wpłynęły na ukształtowanie się renesansu w Polsce.

A.

B.

C.

II. W wykropkowane miejsca wpisz imiona lub przydomki władców polskich, których panowanie nazwano złotym wiekiem.

A.

B.

Zadanie 5. (6 p.)

Na podstawie tekstu źródłowego i lektury *Złoty wiek* M. Rożka odpowiedz na poniższe pytania.

Gotycka Polska bardzo powoli przeobлекаła się w renesansowy kostium. Modernizacja sprowadzała się przede wszystkim do przebudowy istniejących średniowiecznych założeń obronnych. Równocześnie w II połowie XVI stulecia wznoszono nowe rezydencje, które pod względem układu i bryły niewiele różniły się od zamków, ale zaprojektowane zostały w duchu architektury renesansu. W dobie złotego wieku rodzi się murowany dwór szlachecki, pełniący funkcję nowożytną rezydencji o skromnym programie architektonicznym. Osobne miejsce w polskim renesansie należy się pałacowi czy raczej willi podmiejskiej, nawiązującej do wzorca włoskiego. Do podobnych wzorców nawiązują budowle wznoszone w miastach, np. ratusze.

Na podstawie: Michał Rożek, *Złoty wiek, Dzieje narodu i państwa polskiego*, Kraków 1991, s. 27-52.

I. Jakie trzy rodzaje budowli renesansowych opisał autor w tekście źródłowym?

A.

B.

C.

II. Jakie elementy architektoniczne, charakterystyczne dla renesansu, zastosowano w omówionych budowlach? Podaj trzy przykłady.

A.

B.

C.

Zadanie 6. (6 p.)

Na podstawie fragmentów układów dotyczących stosunków polsko - litewskich podaj miejsce i rok ich zawarcia.

	Opis warunków układów	Miejsce zawarcia	Rok zawarcia
A.	<i>Tenże wielki książę obiecuje wrócić pierwotną wolność wszystkim chrześcijanom, zwłaszcza ludziom obojej płci, z ziemi polskiej, obyczajem wojennym zabranym i przesiedlonym, a to tak, że każdy lub każda będzie się mógł udać tam, gdzie będzie chciał.</i>		
B.	<i>3. Iż już Korona i Wielkie Księstwo Litewskie jest jedno nierozdzielone i nieróżne ciało, a także nieróżna, ale jedna spolna Rzeczpospolita która się ze dwu państw i narodów w jeden lud zniosła i spoiła. 8. Sejmy i rady tej obój naród ma zawsze mieć spolne koronne pod królem polskim.</i>		
C.	<i>3. Panowie, szlachta i bojarowie ziem naszych litewskich mają na równi z panami i szlachtą Królestwa Polskiego używać i korzystać ze wszystkich udzielonych im przez nas nadań i przywilejów, o ile są katolikami i poddanymi Kościoła Rzymskiego oraz mają nadane klejnoty herbowe.</i>		

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 146-147.

Zadanie 7. (6 p.)

Dopasuj fragmenty postanowień pokojowych do wojen, które kończyły. Jedna z odpowiedzi nie pasuje do żadnej z wojen.

	Wojna	Numer opisu postanowień pokojowych	Miejsce zawarcia
A.	Wojna polsko-turecka		
B.	Potop szwedzki		
C.	Wojna polsko-rosyjska		

1. *Po wielu latach zmagania Rzeczpospolita zgodziła się na zmiany terytorialne, wprowadzone wcześniejszym traktatem i ustanawiające granicę na rzece Dźwinie.*
2. *Na mocy tego pokoju Rzeczpospolita utraciła ziemie: siewierską, smoleńską i czernichowską oraz lewobrzeżną Ukrainę.*
3. *Województwa kijowskie, czernihowskie i braclawskie zostają wyodrębnione jako województwa ukraińskie, zapowiedziano zwiększenie rejestru kozackiego.*
4. *Na mocy tego pokoju Rzeczpospolita traciła Podole oraz zobowiązywała się do płacenia haraczu.*

Zadanie 8. (4 p.)

Na podstawie opisu działań podejmowanych przez władcę podaj jego imię i przydomek.

	Opis działań władcy	Władca
A.	<i>Podczas panowania tego władcy sejm w Radomiu uchwalił konstytucję praw Nihil novi, uzupełnioną przez monarchę zapisem: "Gdybyśmy cokolwiek przeciw wolnościom, przywilejom, swobodom i prawom Królestwa uczynili, uznajemy to za nieważne i żadne. Według tej zasady król praktycznie nie mógł nic nowego postanowić bez zgody izby poselskiej i senatu.</i>	
B.	<i>Zanim objął tron wstąpił do zakonu jezuitów, a papież obdarzył go godnością kardynalską. Jednak po śmierci brata zrezygnował z tytułu i objął tron. W czasie swojego panowania walczył z Kozakami, Szwedami i Rosją. Dążył do wprowadzenia elekcji vivente rege i zniesienia liberum veto, co doprowadziło do wojny domowej i spowodowało abdykację króla.</i>	
C.	<i>Kilka dni po elekcji posłowie przyszłego monarchy zaprzysięgli w jego imieniu uchwalone przed wyborem postanowienia ogólne. Były to tak zwane artykuły. Przyjęto również osobiste zobowiązania elekta, noszące nazwę pacta conventa. Po niespełna roku panowania potajemnie, w przebraniu, władca ten opuścił Wawel i udał się pospiesznie w kierunku granicy.</i>	
D.	<i>Za panowania tego króla Zamek Królewski w Warszawie stał się główną rezydencją polskich władców. Jego syn ufundował na cześć ojca kolumnę z posągami, która stała przed zamkiem. Próby odzyskania szwedzkiej korony przez tego władcę doprowadziły do wojen polsko - szwedzkich, które zakończyły się niepowodzeniem dla Rzeczpospolitej.</i>	

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Starożytność i średniowiecze*, Toruń 2004, s. 142-197.

Zadanie 9. (1 p.)

Dokończ poniższą odpowiedź:

Budowlę barokową przedstawia fotografia nr

www.wikimedia.org (dostęp: 20.11.2016).

1.

www.wikimedia.org (dostęp: 20.11.2016).

2.

www.globtroter.com (dostęp: 20.09.2016).

3.

<http://s.zwinka.pl> (dostęp: 20.11.2016).

4.

Zadanie 10. (4 p.)

Oceń, czy podane informacje z okresu panowania dynastii saskiej w Polsce są prawdziwe czy fałszywe. Wpisz w odpowiednie rubryki tabeli *Prawda* lub *Falsz*.

	Informacja	Prawda/Falsz
A.	W XVII w. coraz większą popularność zdobywała wśród szlachty teoria, według której jej członkowie mieli być potomkami walecznego plemienia Sarmatów.	
B.	Szlachta sprzeciwiała się udziałowi Rzeczypospolitej w trwającej wojnie północnej, prowadzonej przez Saksonię, Szwecję, Rosję i Danię przeciw Prusom.	
C.	W rezultacie Sejmu Niemego doszło do podpisania porozumienia, na mocy którego szlachta uznała Augusta II za swego władcę, a ten zobowiązał się przestrzegać zasad ustrojowych Rzeczypospolitej.	
D.	Po śmierci Augusta II większość szlachty opowiedziała się za Stanisławem Leszczyńskim i dokonała jego elekcji, co stało się powodem wojny domowej.	

Zadanie 11. (4 p.)

Przyporządkuj teoriom lub dziełom oświeceniowym podanym w tabeli ich twórców. Jedna z postaci nie pasuje do żadnej z teorii.

	Władca	Cyfra
A.	Traktat o tolerancji	
B.	Teoria trójpodziału władz	
C.	Umowa społeczna	
D.	Teoria liberalizmu gospodarczego	

1. Karol Monteskiusz

2. Jan Jakub Rousseau

3. Immanuel Kant

4. Franciszek Maria Arouet (Volter)

5. Adam Smith

Zadanie 12. (3 p.)

Podaj tytuł, rok powstania oraz imię i nazwisko jednego z twórców dokumentu, z którego pochodzi poniższy fragment:

Uważamy następujące prawdy za oczywiste: że wszyscy ludzie stworzeni są równymi, że Stwórca obdarzył ich pewnymi nienaruszalnymi prawami, że w skład tych praw wchodzi życie, wolność i swoboda ubiegania się o szczęście, że celem zabezpieczenia tych praw wyłonione zostały spośród ludzi rządy, których sprawiedliwa władza wywodzi się ze zgody rządzonych. (...)

Przypominaliśmy im o okolicznościach, w jakich emigrowaliśmy i osiedliliśmy się tu, odwoływaliśmy się do ich wrodzonej sprawiedliwości i wielkoduszności i zaklinaliśmy ich na węzły naszego pokrewieństwa, aby potępili te nieprawości, które nieuchronnie muszą przerwać istniejący między nami związek i stosunki wzajemne. Jednakże oni również głusi byli na głos sprawiedliwości i pobratymstwa. Dlatego musimy pogodzić się z koniecznością naszego odseparowania się od nich i traktowania ich podobnie jak pozostałe ludy: jako wrogów w czasie wojny, a przyjaciół w czasie pokoju.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczak, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytne*, Toruń 2004, s. 17.

Tytuł dokumentu:

Rok powstania:

Imię i nazwisko jednego z twórców:

Zadanie 13. (1 p.)

Uporządkuj chronologicznie podane w tabeli wydarzenia związane z przebiegiem Wielkiej Rewolucji Francuskiej. Wpisz w tabeli cyfrę 1 – obok chronologicznie pierwszego wydarzenia, 2 – drugiego, 3 – trzeciego, zaś 4 – czwartego.

	Wydarzenie	Cyfra
A.	Wydanie Deklaracji Praw Człowieka i Obywatela	
B.	Zdobycie Bastylii	
C.	Powstanie Dyrektoriatu	
D.	Przejęcie rządów przez jakobinów	

Zadanie 14. (4 p.)

Na podstawie przeczytanej lektury *Stanisław August nie tylko mecenas* A. Zgorzelskiej wytłumacz znaczenie pojęcia mecenas i podaj trzy argumenty świadczące o tym, że był nim ostatni król Polski.

Definicja:

.....
.....
.....

Argumenty:

- I.
.....
- II.
.....
- III.
.....

Zadanie 15. (3 p.)

Na podstawie przeczytanej lektury *Stanisław August nie tylko mecenas* A. Zgorzelskiej podaj nazwiska trzech twórców, których mecenasem był Stanisław August Poniatowski.

- I.
- II.
- III.

Zadanie 16. (2 p.)

Na podstawie poniższego fragmentu wpisz w wykropkowane miejsca tytuł oraz datę wydania dokumentu, z którego pochodzi przytoczony cytat.

Lud rolniczy, spod którego ręki płynie najobfitsze bogactw krajowych źródło, który najliczniejszą w narodzie stanowi ludność pod opiekę prawa i rządu krajowego przyjmujemy.

Na podstawie: T. Maresz, K. Juszczyk, *Historia w źródłach nie tylko pisanych, Czasy nowożytnie*, Toruń 2004, s. 108.

Dokument -

Data -

Zadanie 17. (4 p.)

Uzupełnij poniższą wypowiedź.

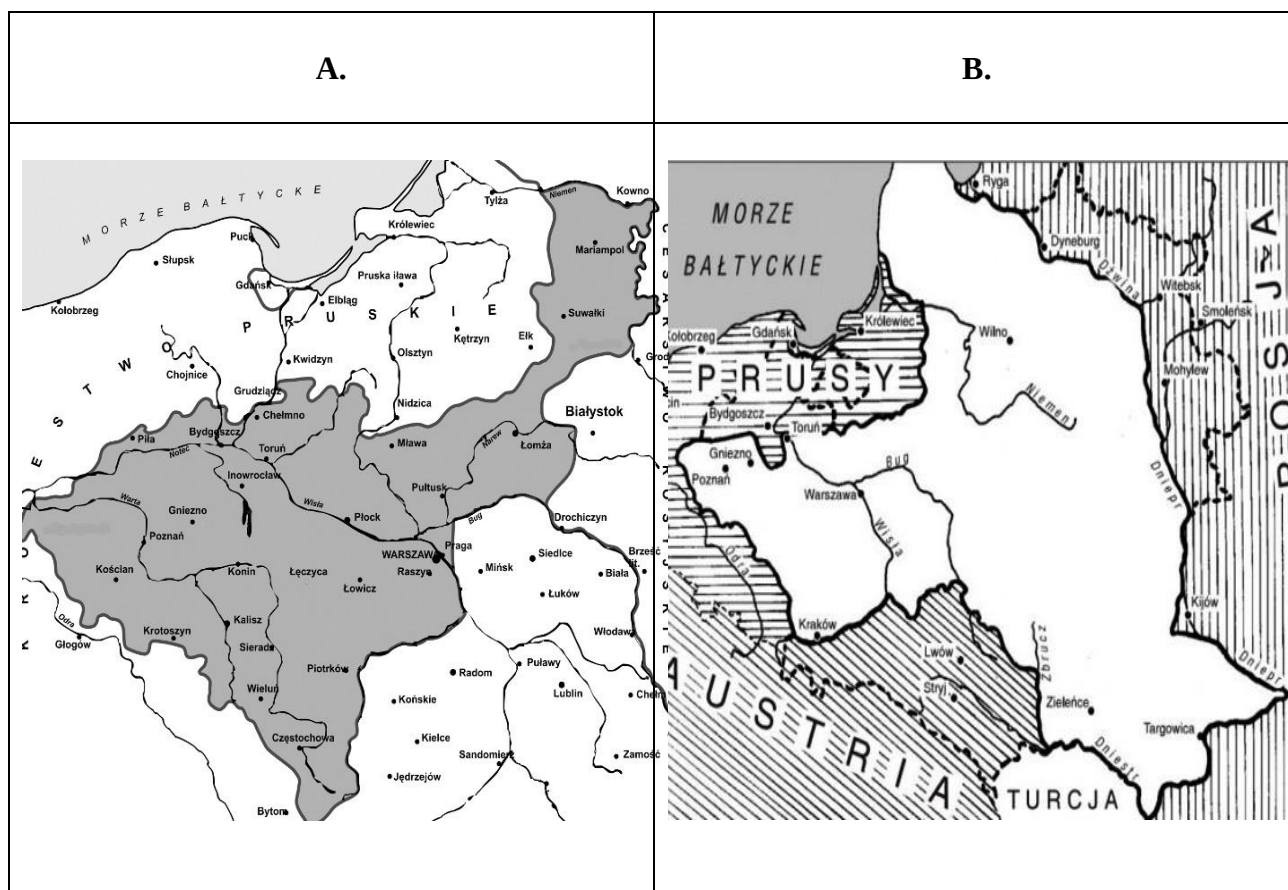
Na mocy postanowień traktatu w Tylży Napoleon Bonaparte utworzył na ziemiach

polskich Władzę wykonawczą sprawował
(nazwa państwa)

w nim ksiązę, którym z nominacji Napoleona został
(imiona władcy)

Na czele polskiego wojska stanął ks.
(imię i nazwisko)

Terytorium tego państwa przedstawia mapa numer

<http://bnd.ibe.edu.pl> (dostęp: 1.12.2016)

Brudnopis